

Маъноси: “Аллоҳим! Ҳузрингда ҳозирман, Аллоҳим! Ҳузрингда ҳозирман!
Аллоҳим! Ҳузрингда ҳозирман! Сенинг шеригинг йўқдир! Аллоҳим!
Ҳузрингда ҳозирман! Албатта, ҳамд, неъмат ва мулк барчаси Сеникидир!
Сенинг шеригинг йўқ зотсан!”.

ҲАЖ САФАРИНИ БОШЛАШ

Ҳаж сафарига отланишдан олдин ўз гуноҳларига тавбатан насуҳа қилиш лозим ва зарурийдир. Ҳаж сафаридан асл мақсад гуноҳларга тавба қилишдир. Бирор банданинг ҳаққи тавба қилгувчи зиммасида қолмаслиги тавбанинг қабул бўлиш шартидир. Агар бирор кишига жисмоний ёки молиявий нуқсон етказса, уни адо қилиши, улардан кечирим сўраши ва уларни рози қилиши лозим. Агар бирор кишидан қарздор бўлса, уни қайтариб бериши, агар бирор кишини омонати бўлса, уни ўз эгасига қайтариши даркордир. Бу ишларни амалга оширгандан кейин фикру ҳаёлни бир жойга қўйиб тавбатан насуҳа қилиши лозимдир. Булардан кейин қилинган тавбани қабул бўлишига умид кўпроқдир.

ҲАЖ САФАРИГА ЧИҚУВЧИГА ЎТТИЗ ИККИ КЎРСАТМА

Муборак ҳаж сафарига тайёргарлик кўраётган кишига ҳаж китобларида қуйидаги кўрсатмалар берилади:

1. Ҳаж сафарига отлангувчи кишидан кўнгли ранжиган кишиларни кўнглларини овлаши;
2. Одамлар билан муомалани тўғрилаши;
3. Бирор кишига зулм берган бўлса, ундан кечирим сўраши;
4. Бирор кишини молини еб қўйган бўлса, уни ўзига ёки меросхўрларига қайтариб бериши;
5. Барча қилган гуноҳларидан тавба қилиши;
6. Ота-онасини рози қилиб сафар қилиши;

7. Бола-чақаларини хотиржам қилиб сафар қилиши;
8. Қарзларини адо қилиб сафар қилиши;
9. Солиҳ кишилар билан сафар қилиши;
10. Ҳажнинг фарз ва вожиб масалаларини яхшилаб ўрганиб олиши;
11. Ҳаж китобини ўзи билан олиши;
12. Сафарга тижорат мақсадларини аралаштирмай, холис ибодат мақсадида сафар қилиши;
13. Риё ва шуҳратпарастликдан йироқ тутиши;
14. Сафар давомида ўзини хокисор ва тавозе тутиши;
15. Зарурий нарсаларни сотиб олиш чоғида ҳаддан зиёд сотувчи билан тортишмаслиги;
16. Ҳаж сафари давомида пул сарфлашда ҳасислик қилмаслиги;
17. Шерикларига сарф-харажат қилиш тўғри келиб қолса, мамнуният билан уларга сарф қилиши;
18. Уйдан чиқиб кетаётган вақтда садақа қилиши;
19. Сафар давомида ҳожатманд инсонларга сарф қиламан деб ўзи билан ортиқча маблағ олиши;
20. Икки ракъат намоз ўқиб йўлга чиқиши;
21. Уйдан чиқиб кетаётган пайтда одамлар билан қўл бериб сўрашиб, улардан ҳаққига дуо қилиб туришларини сўраши;
22. Кишилар ҳам ҳаж қилишга кетаётган кишидан дуо қилишини сўрашлари;
23. Кузатувчи ҳам, сафарга кетувчи ҳам ўз дуоларини ўқишлари;
24. Сафар дуосини ўқиши;
25. Сафар давомида қаерга тушсалар, ўша жойда икки ракъат намоз ўқиб олиши (мустаҳаб);

26. Сафар давомида Аллоҳ таолони зикрини қилиб, ота-онаси, фарзандлари ва барча мусулмонлар ҳаққига дуо қилиши;
27. Сафар давомида тортишиш, дилозорлик ва тилозорлик каби нарсалардан сақланиши;
28. Барча билан ҳалимлик билан муомала қилиши;
29. Беш вақт намозни имкони борича жамоат билан адо қилиши;
30. Намозларни ўз вақтида адо қилиши;
31. Суннати равобиталарни иложи борича тарк қилмаслиги;
32. Самалиётда намоз вақти бўлиб қолса, ҳеч кимга озор бермай, намоз ўқийдиган жойда намозларини ўз вақтида ўқиб олиши.

УЙДАН ЧИҚИШ

Уйдан сафарга чиқиб кетаётган вақтда икки ракъат сафар намозини ўқиб олиши суннатдир.

مَلَسَ وَوَعَى لَعَلَّ لَيْلٍ لَّصَّهْ لَلْأُلُوسِ رَلَا قَاقُ لَاقُ هُوَ نَعَّ هَلْ لَآيَ ضَرَمَ اِدْقَمَ نَبَّ مَعَطَمَ لَانَعَّ رَفَّ سَلَا دِي رِي نِي حِي مُمُودَنَّعَ أُمُّعَ كَرِي نِي تَعَّ كَرُومَ لَاضُفَا هُوَ لَآيَ لَعَّ دُبَّعَ فَلَخَ أَمَّ

Мутъим ибн Миқдом розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Сафарга чиқувчи одам хонадон аҳлига сафар олдидан ўқиладиган икки ракъат намоздан афзалроқ нарса қолдирмабди” (Канз ул-Уммол).

اهي أاي لاق) ةحتافلا دعب امه من ىل وألا يف أرقى نأ بحتسرى : انباحصأ ضع ب لاق دعب ىل وألا يف أرقى : مهضعب لاقو . (دحأ هللا وه لاق) : ةيناثلا يفو (نورفاللا أرق ملس اذإف (سانلا بربذوعأ لاق) ةيناثلا يفو (قلفال برب ذوعأ لاق) ةحتافلا هبصرى مل هلزنم نم هجوخ لبقي سركلا ةيأ أرق نم نأ اج دقف ، يسركلا ةيأ امامإلا لاق دقف (شيرق فالإل) ةروس أرقى نأ بحتسرى و ، عجرى ىتح هركىئش تاماركلا بخاص ، يعفاشلا هيقفلا ، ينوزقلانسحل وبأ لىلجال دىسلا ءوس لك نم نامأ هنإ : ةرهاظتملا فراعمل او ، ةرهابل لاوحأل او ، ةرهاظلا

жоҳиллик қилишдан ёки менга жоҳиллик қилинишидан Ўзингдан паноҳ сўрайман”.

لَا أَقِ، أَرَفَسَ دَارًا إِذْ مَلَ سَوْ هِيَ لَعَلَّ لِي لَصُّ بِنِّ لَانَا كَ: لَأَقُ هُنَّ عَ لَلَّ يَضْرِبُ لَعْنُ عَ رِي سَأُ كَبَّ وَ لُحَّ أ كَبَّ وَ لُ وُصَّ أ كَبَّ مُ هَلَّ ل

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Сафар қилишни ирода қилсалар:

“Аллоҳумма бика асулу ва бика аҳулу ва бика асийру” дер эдилар

(Имом Аҳмад ривояти).

Маъноси:

Аллоҳим ҳиммат ва ҳафсала ила етиб боришга, гуноҳлардан тийилишга ва сафар қилишга Сендан мадад сўрайман.

ЯҚИНЛАРИДАН РУХСАТ ОЛИШ

Яқин қариндош-уруғлари ва дўстлари томондан ҳаж сафарига чиқишга рухсат бўлганидан кейин қуйидаги дуони ўқийди:

إِذْ مَلَ سَوْ هِيَ لَعَلَّ لِي لَصُّ بِنِّ لَانَا كَ: لَأَقُ هُنَّ عَ لَلَّ يَضْرِبُ لَعْنُ عَ رِي سَأُ كَبَّ وَ لُحَّ أ كَبَّ وَ لُ وُصَّ أ كَبَّ مُ هَلَّ ل « لَأَقُ شَيْ جَلَّ عَ دَوْتُ سَيِّ نَ أ دَارًا « مُ كَلَّ مَعَّ أ مَيَّ تَ أَوْ حَ وَ مُ كَتَّ نَ أ مَ أَوْ مُ كَنِّي دَ لَلَّ لَ أ عَ دَوْتُ سَأُ »

Абдуллоҳ Хитмий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Аскарлар билан хайрлашишни хоҳласалар:

“Аставдиъуллоҳ дийнакум ва амаанатакум ва хавотийма аъмаликум” дердилар” (Абу Довуд ривояти).

Маъноси:

Мен сизларни динингиз, омонатингиз ва ишларингизнинг охирини Аллоҳ таолога топширдим.

“Бизларга бу (маркаб)ни бўйсундириб қўйган Зот айбу нуқсондан покдир. Бизлар ўзимиз бунга қодир эмас эдик. Шак-шубҳасиз, бизлар (барчамиз) Роббимизга қайтгувчидирмиз” (Зухруф 13-14 оятлар).

БИРОР ЖОЙГА ТУШГАНДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

نَلْزُنْمُ لِرِيْحَتِنَا وَكَرَابُْمَ الْزُنْمِ يَنْزُنْ أَبَر

“Эй Роббим, мени муборак манзилга туширгин, Сен, Ўзинг манзилга туширгувчиларнинг энг яхшисисан” (Мўминун 29 оят).

ДЕНГИЗ УСТИДАН САМАЛИЁТДА ЁКИ КЕМАДА ЎТИБ КЕТАЁТГАН ПАЙТДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

يَتْمُ أَلُنَامُ: "مَلَسَوْهُ لَعْلَلْ لِيَصْرَهُ لَلْأَلْسَرَرَلْ أَلْ أَلْ سَابَعَنْ بَلَلْ دَبَعَنْ عَضْرَأَلْ أَوْ رَدَقٌ قَحَّ لَلْ أَوْ رَدَقٌ أَمَوْ كَلْمُ لَلْ أَلْ لَمَسَبْ نُسْلُ يَفَاؤِبْ كَرَاذِلْ قَرَعَلْ نَمَ أَمَعِ لَعَاتَوْ هَنَ أْحْبُسْ وَنِيْمَيْ بُتْ أَيْ وَطْمُ تْ أَوْ مَسَلْ أَوْ مَ أَيْ قَلْ مَوْيْ هُتْ ضَبَقْ أَعْيَمَجْ "مِيْحَرْ رُفَعَلْ يَبْرُنْ إِهْ أَسْرُمَوْ أِهْ أَجْمَ لَلْ مَسَبْ "، "نُوكِرْ شَيْ"

Абдуллоҳ ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Умматим кемага минганларида чўкиб кетишдан омонда бўлишларига сабаб бўлувчи нарса:

“Бисмиллаҳил малики” ва “Вамаа қодаруллоҳа ҳаққо қодриҳи вал арзу жамиъан қабзатуҳу явмал қиямати вас самаваату матвийяатун биямийниҳи субҳаанаҳу ватаъалаа аммаа юшрикуун” ва “Бисмиллаҳи мажреҳаа ва мурсааҳаа инна Роббий лағофурур роҳийм” дир”, дедилар”.

Маъноси:

“Улар Аллоҳнинг қадрини тўғри тақдирламадилар. Ҳолбуки, ер борлигича Унинг сиқимидадир. Осмонлар эса, Унинг қудрат қўлига йиғилгандир. У зот улар ширк келтираётган нарсалардан пок ва юксакдир” (Зумар 67 оят)

“Кемага мининглар, унинг юриши ҳам, туриши ҳам Аллоҳнинг исми ила бўлур. Албатта, Роббим мағфиратли ва раҳмлидир” (Худ 41 оят).

САФАР ДАВОМИДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

رَفَّسْ لِي فِي بَحْرِ الْأَصْلَانِ أَنْ أُمَّةً لَلْأَعْدَاءِ أَنْ رَفَّسَ أَنْ يَلْعَنُ وَهُ مُمْلِكٌ لِي
عُوسٍ وَرَطْنٌ مَلِكٌ وَأَكْوَافٌ رَفَّسَ لِي عَائِدَةً وَمَنْ كَبُّ ذُوْعُ أَيِّ مُمْلِكٍ لَلْأَعْدَاءِ فِي فَيْفِي لِحْجٍ أَوْ
لِلْأَعْدَاءِ أَوْلَامٍ لِي فِي بَلَقِ نُونٍ

Аллоҳумма ҳаввин алайнаа сафаранаа ҳазаа ватви аннаа буъдаҳ.

Аллоҳумма антас соҳибу фис сафар вал халифату фил аҳл.

**Аллоҳумма инни аъзузу бика мин ваъсаис сафар ва каабатил манзар
ва суъил мунқолаби фил моли вал аҳл.**

Маъноси:

Эй, Аллоҳим! Бу сафаримизни бизга енгил қилиб, унинг йироқлигини биздан даф қилгин. Аллоҳим! Сафардаги соҳибим фақат Сенсан ва сафардалигимда аҳлимни, молимни ва фарзандларимни ҳифзу ҳимояга олувчи фақат Сенсан. Аллоҳим! Сафарнинг машаққатидан, ғамга солувчи манзара(га дучор бўлиш)дан, уйга – ўз аҳлимга, молимга ва фарзандларимга қайтиб келганимда ёмон ҳолатга дучор бўлишдан Ўзингдан паноҳ сўрайман.

ТАМАТТУЪ ЭҲРОМИ

Сиз тўғридан-тўғри Маккаи мукаррамага борсангиз таматтуъ ёки умра қиласиз. Энг яхшиси шуки, ғусул ёки таҳорат билан ватандан эҳромга кириб, сўнг икки ракъат намоз ўқиб, унинг аввалги ракъатига “Кафирун”, иккинчи ракъатига “Ихлос” сурасини зам қилиб, эҳромга киргандан кейин

бошига ҳеч нарса киймайди. Таматтуъ ёки умра учун эҳромга кирувчи намоздан кейиноқ ушбу дуони ўқийди:

يٰۤاَيُّهَا اللّٰهُ بَقِّتْ وَايُّهَا الرّٰسَّيٰفَ عَزِّمُ لِيْ دِيْرًا يِّنِّيْ اِنْ مَّ لَلِ

“Аллоҳумма инний урийдул умрота фаяссирҳаа лий ва тақоббалҳаа минний” (Бадоиус саноиъ).

Маъноси:

Аллоҳим умра қилишни ирода қилдим. Бас, уни менга осон қилиб, уни мендан қабул қилгин.

Таматтуъ қилувчи саккизинчи зул ҳижжа куни ҳажга эҳромга кириб, қуйдаги дуони ўқийди:

يٰۤاَيُّهَا اللّٰهُ بَقِّتْ وَايُّهَا الرّٰسَّيٰفَ جِّعْ لِيْ دِيْرًا يِّنِّيْ اِنْ مَّ لَلِ

“Аллоҳумма инний урийдул ҳажжа фаяссирҳу лий ва тақоббалҳу минний” (Бадоиус саноиъ).

Маъноси:

Аллоҳим ҳаж қилишни ирода қилдим. Бас, уни менга осон қилиб, уни мендан қабул қилгин.

Агар дуони араб тилида айта олмаса, уни таржимасини ўз тилида айтиши мумкин. Юқоридаги тартибда эҳром боғлагандан кейин умра қилувчи эркак киши умра ниятида овоз чиқариб талбия айтади. Аёл киши эса, оҳиста талбия айтади. Шу билан умра эҳроми мукамал бўлади. Эҳромга кирган киши ёки аёл эҳром ҳолатида нима нарсалар манъ қилинган бўлса, улардан сақланиши лозим бўлади. Талбияни такрор-такрор айтади. Унинг лафзлари “Талбия” сарлавҳаси остида қуйида зикр қилинади. Агар аёл нопок ҳолатда бўлса, дуо ва талбиялар билан эҳромга киради. Лекин, ундай ҳолатдаги аёл намоз ўқимади. Агар самалиётга чиқишдан илгари эҳромга кирмаган бўлса, самалиёт Жиддага қўнишидан бир соат аввал ёки Жидда аэропортида эҳромга кириб олади. Агар эҳром боғламай бу ердан ўтиб кетса, жиноятига бир қон вожиб бўлади.

ҲАЖ ЭҲРОМИ

Фақат ҳаж ибодатини қилишга отлангувчи ўз юртидан ҳаж учун эҳромга, таматтуъ қилувчи эса, зул ҳижжанинг еттинчи ёки саккизинчи куни Маккаи мукаррамадан ҳажга эҳромга, Ҳилда истиқомат қилувчи ёки Мадинаи мунавварадан келувчи ҳажга эҳромга кирсалар, қуйидаги дуони ўқийди:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْ لَبَّيْتَ وَ يٰلُحْدِ الْوَسْيٰى فَحَجِّ لِيْ اِنْ رُئِيَ لِيْ مِنْكُمْ جَلَلًا

“Аллоҳумма инний урийдул ҳажжа фаяссирҳу лий ва тақоббалҳу минний” (Бадоиус саноиъ).

Маъноси:

Аллоҳим ҳаж қилишни ирода қилдим. Бас, уни менга осон қилиб, уни мендан қабул қилгин.

Агар ушбу дуони ёддан билмаса, унинг маъносини ўз тилида адо ўқийди.

ҚИРОН ЭҲРОМИ

Қирон қилувчи, яъни ҳаж ва умра иккаласини бирданига қилишни истагувчи, қуйидаги дуони ўқийди:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْ لَبَّيْتَ وَ يٰلُحْدِ الْوَسْيٰى فَحَجِّ لِيْ اِنْ رُئِيَ لِيْ مِنْكُمْ جَلَلًا وَ اِنْ رُئِيَ لِيْ مِنْكُمْ جَلَلًا

“Аллоҳумма инний урийдул умрота вал ҳажжа фаяссирҳумаа лий ва тақоббалҳумаа минний” (Бадоиус саноиъ).

Маъноси:

Аллоҳим ҳаж ва умра қилишни ирода қилдим. Бас, уни менга осон қилиб, уни мендан қабул қилгин.

Эҳром намозидан кейиноқ юқоридаги дуони ўқиб, эҳром нияти билан талбия айтади.

ТАЛБИЯНИНГ ЛАФЗЛАРИ

من ي من آه ل ل ل ر ان ل ل ع ل ع م ط ع و ي م د و ي م ح ل م ح ف ك ل و س ر م ح و ك م ح ا ذ ه ا ن م ه ل ل ل
ك د ا ب ع ث ع ب ت م و ي ك ب ا ذ ع .

“Аллоҳумма инна ҳааза ҳарамука ва ҳараму расулика. Фаҳаррим лаҳмий ва дамий ва аъзмий аълан наари. Аллоҳумма ааминний мин аъзабика явма табъасу иъбадака”.

Маъноси:

Эй, Аллоҳим бу Сенинг Расулингни ҳарами. Гўштимни, қонимни ва суягимни дўзахга ҳаром қилгин. Эй, Аллоҳим! Бандаларингни қайта тирилтирадиган кунингдаги азобингдан мени эминда қилгин.

ҲАРАМНИНГ ҲАР ТОМОНДАН ҲУДУДИ

Ҳарам ҳудудларини билиб олиш орқали кўплаб ҳарамга тегишли ҳукмларни билиб оламиз. Ҳарам ҳудудлари қуйидагилар:

- 1. Танъийм** – Масжиди ҳарамдан олти километр узоқликда жойлашган ҳарамнинг энг яқин чегараси ҳисобланади. Бу жой Маккаи мукаррама билан Мадинаи мунаввара йўлида жойлашган. Бу жойда Масжиди Оиша розияллоҳу анҳо мавжуд. Маккада истиқомат қилувчилар бу ерга келиб, умрага эҳромга кирадилар;
- 2. Нахла водийси** – Нажд, Риёд ва Тоифга олиб борувчи катта йўлдан Қорнул манаазил мийқотига кетиш йўлида жойлашган бўлиб, Нур ва Ҳиро ғорининг олди томонида жойлашгандир. У ҳарамдан ўн тўрт километр узоқликда жойлашган. Ҳозирда у ерлар Маккаи мукаррама шаҳрига қўшилиб кетган;
- 3. Арафот билан Муздалифа** орасидаги йўл – у Ҳарамдан ўн етти километр узоқликда жойлашган. Бу ерда ҳарам ҳудудини билдириб турувчи арк қурилган;
- 4. Ҳудайбия** – у Ҳарамдан йигирма икки километр узоқликда жойлашган. Нишондан икки километр узоқроқда ҳудайбия сулҳи бўлиб ўтган жойда Ризвон байъати бўлиб ўтган. Ҳозирда у жойда Масжиди байъати ризвон жойлашган бўлиб, у Ҳарамдан йигирма тўрт километр узоқликдадир;

5. **Жиърона** – у Ҳарамдан йигирма тўрт километр узоқликда жойлашган. У ерда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Ҳунайн ва Ҳавозин ўлжаларини тақсимлаганлар;

6. **Азоти либн ёки Уққайшия** – у Ҳарамдан йигирма уч километр узоқликда жойлашган;

7. **Еттинчи мийқот** – тоиф йўлида жойлашган бўлиб, унга Арафот ва янги Жомеи уммул қуро орқали борилади. У Ҳарамдан ўн олти километр узоқликда жойлашган.

МАККАИ МУКАРРАМАДА ҚИЛИНИШИ КЕРАК БЎЛГАН ЗАРУРИЙ ИШЛАР

Масжиди ҳарамга киришга бир неча дарвозалар барпо қилинган бўлиб, улардан боби салом дарвозаси орқали Масжиди ҳарамга кириш афзалроқдир. Бу дарвоза Сафо ва Марва тепалиги томонда жойлашган бўлиб, унинг пештоқига боби салом деб ёзиб қўйилган. Масжиди ҳарамга ўнг оёқ билан қуйидаги дуони ўқиб кирилади:

يٰۤاَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِرَبِّكَ وَرَبِّ رَسُوْلِكَ وَرَبِّ عَرْشِكَ وَرَبِّ قُدْسِكَ وَرَبِّ جَنَّةِ عَدْنِ وَرَبِّ اَنْبِيَّائِكَ وَرَبِّ سَمَوٰتِكَ وَرَبِّ اَرْضِكَ وَرَبِّ عَرْشِكَ وَرَبِّ قُدْسِكَ وَرَبِّ جَنَّةِ عَدْنِ وَرَبِّ اَنْبِيَّائِكَ وَرَبِّ سَمَوٰتِكَ وَرَبِّ اَرْضِكَ
...كُنْتُمْ حَرَبًا وَّ اَوْبَابًا يٰۤاَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِرَبِّكَ وَرَبِّ رَسُوْلِكَ وَرَبِّ عَرْشِكَ وَرَبِّ قُدْسِكَ وَرَبِّ جَنَّةِ عَدْنِ وَرَبِّ اَنْبِيَّائِكَ وَرَبِّ سَمَوٰتِكَ وَرَبِّ اَرْضِكَ

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг қизлари Фотима розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам масжидга кирсалар:

“Бисмиллаҳи вас саламу аъла расулиллаҳи соллаллоҳу алайҳи васаллама. Аллоҳум мағфир лий зунуубий вафтаҳ лий абвааба роҳматика”...дер эдилар” (Термизий ривояти).

Маъноси:

Аллоҳ таолонинг номи билан кирман. Салавоту саломлар расулинг Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга бўлсин. Аллоҳим гуноҳларимни авф этиб, Ўзингни раҳмат эшигингни менга очгин.

БАЙТГА БИРИНЧИ НАЗАР ТУШГАНДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

Масжиди ҳарамга кирилгандан кейин биринчи Байтга назар тушиши билан қуйидаги дуони ўқиб, Аллоҳ таолодан сўрайдиган нарсаларини сўрайди:

اَدَّهٗ كَتَّيْبَ ۚ دَرَّمُ ۙ لَلَّامِ ۙ اَلَّسَّ لِبَابِ ۙ اَنْبَرَانِ ۙ حَفُّ ۙ اَلَّسَّ لَلَا ۙ كُنَّ ۙ مَوْ ۙ اَلَّسَّ لَلَا ۙ تَنْ ۙ اَمُّ ۙ لَلَّامِ ۙ
رَمَّ ۙ عَا ۙ وَا ۙ حَجَّ ۙ نُّ ۙ مَمَّ ۙ مَرَّ ۙ كَو ۙ مَ ۙ طَعَّ ۙ و ۙ فَرَّ ۙ ش ۙ ن ۙ م ۙ دَرَّ ۙ وَا ۙ مَ ۙ اَمَّ ۙ يَرَّ ۙ كَتَّ ۙ وَا ۙ فَرَّ ۙ شَتَّ ۙ وَا ۙ مَ ۙ يَ ۙ طَعَّ ۙ ت
اَرَّبَّ ۙ وَا ۙ مَ ۙ يَ ۙ طَعَّ ۙ تَ ۙ وَا ۙ فَرَّ ۙ شَتَّ ۙ

“Аллоҳумма антас салам ва минкас салам фаҳаййнаа роббанаа бис салам. Аллоҳумма зид байтака ҳаза таъзийман ва ташрийфан ва такрийман ва маҳаабатан ва зид мин шарафиҳи ва иъзамиҳи ва карамиҳи мимман ҳажжаҳу ав эътамараҳу ташрийфан ва таъзийман ва биррон”.

Маъноси:

Эй Аллоҳ, Сен салом (тинчлик)сан ва салом Сендандир. Эй Роббимиз, бизнинг салом билан ҳаёт кечиримизни насиб эт. Эй Аллоҳ, ушбу Байтнинг шарафини, улуғлигини, ҳурматини ва яхшилигини зиёда қил. ҳаж ва умра қилувчилардан ким уни шарафласа ва улуғласа, ўшанинг ҳам улуғланишини, шарафини ва ҳурматини, ҳайбатини ва яхшилигини зиёда қил.

Агар ушбу дуони ёдлаган бўлса, у дуони ўқийди, бўлмаса ўз тилида дуонинг мазмунини айтиб, Аллоҳ таолодан муродини сўрайди.

БИРИНЧИ ҚИЛИНАДИГАН ИШ ТАВОФДИР

Масжиди ҳаромга кирилгандан сўнг энг биринчи қилинадиган иш бу Байтни тавоф қилишдир. Тавоф ҳажари асвадни истилом қилиш билан бошланиб, ҳажари асвадда тавоф тугатилади. Ҳар айланишда “Бисмиллаҳи валлоҳу акбар” деб ҳажари асвадга қўли билан ишора қилиб, қўлини ўпади. Агар аёл киши нопок ҳолатда бўлса, тавоф қилмай пок бўлишини кутиб туради.

ТАВОФГА КИРИШИЛАЁТГАНДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

Тавоф қилишга киришилаётган пайтда қуйидаги дуо ўқилади:

ءَافَ وَوَكَّبَاتُكُ بَاقِي دُصَّتْ وَوَكَّبَ اَنَامِي مُهَلَّلَا رَبُّكَ اَوْلَلَا وُهَلَلَا مَسَاب
مَلَسُو هَلَلَا لَصِدِّمَحْمُ اَنَدِّي سَكِّي بَنَنْ سَلَا عَابَّتْ اَوْلَكُ دَعَب

“Бисмиллаҳи валлоҳу акбар. Аллоҳумма ийманан бика ва тасдийқон би китабика ва вафаан би аҳдика ва иттабъан ли суннати набиййика саййидина Муҳаммадин соллаллоҳу алайҳи васаллам”, дейди.

Маъноси:

Аллоҳнинг номи билан, Аллоҳ улуғдир. Эй Аллоҳ, Сенга иймон келтириб, Сенинг китобингни тасдиқлаб, Сенинг аҳдингга вафо қилиб ва пайғамбаринг саййидимиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига эргашиб тавофни бошлайман.

Агар бу дуони ўқий олмаса, **“Бисмиллаҳи Аллоҳу акбар валиллаҳил ҳамд”**ни ўқиса кифоя қилади. Етти маротаба тавоф қилиш давомида ўқиладиган дуолар китоб охирида келтирилган.

ҚОРА ТОШ

Мақоми Иброҳим билан қора тош иккалалари ҳам жаннат тошларидандир. Бу ҳақда ҳадисларда шундай дейилган:

هَلَلَا لَصِدِّمَحْمُ اَنَدِّي سَكِّي بَنَنْ سَلَا عَابَّتْ اَوْلَكُ دَعَب
وَلَا اَمُهَرُونُ هَلَلَا لَصِدِّمَحْمُ اَنَدِّي سَكِّي بَنَنْ سَلَا عَابَّتْ اَوْلَكُ دَعَب
بِعَزْمِ اَوْلَقُرْشَمَلَا نَبِي بَا مَاتَا اَضَالَ اَمُهَرُونُ سَمَطِي مَل

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

У: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Рукн (қора тош) ва мақом (мақоми Иброҳим) жаннат ёқутларидан икки ёқут (тош) эди. Аллоҳ у иккисини нурини ўчирди. Агар у иккисини нурини ўчирмаганида, машриқ билан мағриб ўртасини ёритар эди”

Тавоф вақтида рукни ямонийга етилганда икки қўли ёки ўнг қўли билан уни ушлаб қўйиш суннатдир. Ўпиш эса, суннатга хилофдир. Яна шуни эсда тутиш керакки, рукни ямонийни ушлаётганда кўкси билан у тарафга бурилмай ушлайди. Аммо, қора тошни истилом кўкси билан у томонга бурилиш мумкин. Агар рукни ямонийни ушлаш имкони бўлмаса, уни ушламай тавофида давом этади. Чунки, у ерда тиқинни юзага келтриш мумкин эмас. Ҳара шавтда қор тош рўбарўсига келганда “Бисмиллаҳи Аллоҳу акбар” деб қўли билан қора тошга ишора қилиб, қўлини ўпади.

Китоб охирида алоҳида-алоҳида ҳар шавтга тегишли дуоларни келтирганмиз. Тавоф ва саъй ҳақида мукамал маълумотни “Тавоф, саъй” сарлавҳаси остида келтирамиз.

مَوْلُكَ قَلْبِي لِيَرْحَمْنِي فَصَلِّ عَلَيَّ اَدْبًا مَّوَدَّبًا مَّوَدَّبًا مَّوَدَّبًا

اَرِيْثَكَ هَلْ دُمَّحِلْ اَوْ اَرِيْبَكَ رُبَّكَ اَللّٰه

اَلَيْسَ اَوْ رَكْبًا لِّلْاٰخِرَةِ